

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ПАРХАЦЬКА Ольга Миколаївна

УДК : 67/68:658.15+65.011.1

**ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ РОЗВИТКУ
СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ**

Спеціальність 08.00.08 – Гроші, фінанси і кредит

**АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук**

Чернігів – 2019

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана на кафедрі теоретичної та прикладної економіки Чернігівського національного технологічного університету Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник: доктор економічних наук, професор
Селіверстова Людмила Сергіївна,
Київський національний торговельно-
економічний університет
Міністерства освіти і науки України,
професор кафедри фінансів.

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, доцент
Рожко Олександр Дмитрович,
Київський національний університет імені Тараса
Шевченка Міністерства освіти і науки України,
проректор з науково-педагогічної роботи;

кандидат економічних наук, доцент
Гавриленко Тетяна Володимирівна,
Національний університет
«Києво-Могилянська академія»
Міністерства освіти і науки України,
доцент кафедри маркетингу та управління бізнесом.

Захист відбудеться «28» березня 2019 р. о 14⁰⁰ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 79.051.04 Чернігівського національного технологічного університету за адресою: 14035, м. Чернігів, вул. Шевченка, 95, ауд. 224.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Чернігівського національного технологічного університету за адресою: 14035, м. Чернігів, вул. Шевченка, 95.

Автореферат розіслано «27» лютого 2019 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради,
доктор економічних наук, професор

В. В. Виговська

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. В умовах поглиблення трансформаційних відносин та євроінтеграційного прагнення України суттєву роль у процесі формування фінансових ресурсів для розбудови національного господарства відіграє промисловість, а досвід зарубіжних країн свідчить, що вагома частка у ВВП належить легкій промисловості. Ефективність функціонування легкої промисловості залежить від множини чинників, серед яких особливе місце займає політика формування, розподілу і використання фінансових ресурсів. Раціональна та збалансована фінансова політика є головною підвалиною економічного зростання суб'єктів господарювання легкої промисловості, особливо за сучасних умов господарювання, які характеризуються нарощенням політичної нестабільності, економічної турбулентності, зниженням платоспроможного попиту та наявністю високого рівня конкуренції в галузі. Цим визначається необхідність поглиблення теоретичного базису формування фінансової політики суб'єктів господарювання легкої промисловості, пошуку нових, ефективних форм та методів її реалізації, від практичного впровадження яких залежить не лише висхідний розвиток галузі, але й економічне зростання країни в цілому.

Теоретичні підвалини дослідження фінансової політики закладені у працях таких зарубіжних вчених як: Ш. Бланкарт, Дж. Б'юкенен, А. Вагнер, К. Віксель, Дж. М. Кейнс, Е. Ліндаль, А. Маршалл, Р. Масгрейв, А. Пігу, А. Пікок, П. Самуельсон, Е. Селігмен, Дж. Стігліц, Дж. Гікс, Г. Шмольдерс, К. Шоуп та багато інших.

Значний внесок у дослідження науково-практичних засад формування та реалізації фінансової політики розвитку суб'єктів господарювання зробили вітчизняні науковці, серед яких: М.Д. Білик, І.А. Бланк, Т.Г. Бондарук, Л.Д. Буряк, О.Д. Василик, В.В. Виговська, Т.В. Гавриленко, Т.А. Гоголь, М.М. Забаштанський, І.В. Запатріна, В.П. Ільчук, О.П. Кириленко, С.В. Кульпінський, І.Г. Лук'яненко, І.О. Лютий, В.М. Макогон, В.Г. Маргасова, А.П. Міщенко, С.В. Онишко, В.М. Опарін, А.М. Поддєрьогін, О.Д. Рожко, Т.О. Сніжко, В.Ф. Савченко, О.О. Терещенко, Н.В. Ткаченко, С.І. Юрій, В.М. Федосов, І.Я. Чугунов та інші.

Водночас, визнаючи вагомість наукового внеску згаданих вчених та фахівців у розвиток теоретичних та практичних основ формування фінансової політики на всіх рівнях національної економіки, зазначимо, що дотепер відсутні єдині підходи до визначення сутнісних характеристик фінансової політики; посиленої уваги потребує інструментарій формування фінансової політики розвитку суб'єктів господарювання легкої промисловості та виникає необхідність поглибленого дослідження фінансової стратегії розвитку легкої промисловості.

Отже, актуальність, важливість і практична значимість зазначених питань зумовили вибір теми дисертаційної роботи, обумовили її мету, завдання, структуру, зміст, логіку дослідження, наукову та прикладну значимість.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційну роботу виконано в рамках наукових досліджень Чернігівського національного технологічного університету за темами: «Стратегічні пріоритети та механізми фінансового забезпечення інноваційного розвитку базових галузей національного господарства» (державний реєстраційний № 0118U004407), у межах якої дисертантом обґрунтовано теоретичну конструкцію механізму формування фінансової політики забезпечення ефективного розвитку суб'єктів господарювання та «Стратегії пріоритети та механізми забезпечення інноваційного розвитку базових галузей національного господарства» (державний реєстраційний № 0118U004407), у межах якої автором розроблено пропозиції щодо розробки фінансової стратегії розвитку суб'єктів господарювання легкої промисловості.

Метою дисертаційної роботи є поглиблення теоретико-методичних положень та розробка практичних рекомендацій щодо формування фінансової політики розвитку суб'єктів господарювання легкої промисловості для створення необхідних передумов економічного зростання в Україні.

Для досягнення поставленої мети у процесі наукового дослідження поставлені та вирішені такі **завдання**:

- поглибити зміст понятійно-категоріального апарату фінансової політики, виокремити існуючі залежності та вектори його розвитку;
- узагальнити концептуальні засади розвитку суб'єктів господарювання з урахуванням дії інструментів та заходів фінансової політики;
- обґрунтувати базові теоретичні положення фінансової політики, зокрема в частині стратегічного управління розвитком суб'єктів господарювання легкої промисловості;
- надати оцінку ефективності функціонування легкої промисловості в контексті розвитку національної економіки;
- визначити та аргументувати пріоритети формування фінансової політики розвитку суб'єктів господарювання легкої промисловості;
- розвинути науково-методичний підхід до впровадження нових технологій формування фінансової стратегії розвитку легкої промисловості;
- розробити пропозиції щодо формування фінансової політики розвитку суб'єктів господарювання легкої промисловості;
- обґрунтувати матрицю фінансових рішень щодо забезпечення розвитку суб'єктів господарювання легкої промисловості;
- запропонувати напрями удосконалення інституційної інфраструктури формування фінансового забезпечення суб'єктів господарювання легкої промисловості.

Об'єктом дослідження є процес формування фінансової політики суб'єктів господарювання легкої промисловості.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та практичні аспекти формування фінансової політики розвитку суб'єктів господарювання легкої промисловості.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої в роботі мети використано сукупність загальнонаукових та спеціальних методів пізнання,

зокрема: метод наукової абстракції – для визначення економічної сутності понять «фінансова політика розвитку суб'єктів господарювання» та «розвиток суб'єктів господарювання»; діалектичний метод – для дослідження еволюції підходів до визначення категорій «фінанси», «фінансова політика»; метод експертних оцінок – для розробки методичного забезпечення оцінювання вагових часток індикаторів за складовими оцінки ефективності фінансової стратегії розвитку легкої промисловості; метод порівняння – для аналізу та порівняння фінансових рішень у забезпеченні фінансової стратегії розвитку легкої промисловості; кореляційно-регресійний аналіз – для розрахунку значень інтегральних показників; метод порівняння, узагальнення – для уточнення та впорядкування понятійно-категоріального апарату, аналізу діяльності легкої промисловості України; метод класифікації та типології – для визначення видів розвитку та інструментарію інституційної фінансової інфраструктури; метод експертних оцінок, аналітичний метод – для методичного розв'язання проблем оптимізації процесу формування фінансової політики у легкій промисловості; графоаналітичний метод – для надання наочності матеріалу та схематичності зображення низки теоретичних та практичних положень дисертації.

Наочне відображення динаміки показників розвитку легкої промисловості, зокрема процесів управління фінансовою політикою в контексті розвитку легкої промисловості, здійснювалося з використанням графічного, табличного та схематичного методів. Для проведення комплексного аналізу застосовувалися методи комп'ютерного оброблення, аналізу і відображення інформації за допомогою програм Microsoft Excel, STATISTICA.

Статистичну та фактологічну основу дослідження становили законодавчі та нормативні акти Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Міністерства економічного розвитку та торгівлі, Міністерства фінансів України, Державної казначейської служби України, Національного банку України, офіційні статистичні матеріали Державної служби статистики України, результати досліджень зарубіжних і вітчизняних учених із питань цілеспрямованого управління фінансовими ресурсами суб'єктів господарювання легкої промисловості України, матеріали інформаційно-аналітичних бюлетенів, ресурсів мережі Інтернет, власні розрахунки автора.

Наукова новизна одержаних результатів. Основні результати дослідження, які становлять його наукову новизну і виносяться на захист, полягають у такому:

удосконалено:

– теоретичну модель формування фінансової політики розвитку суб'єктів господарювання легкої промисловості, що, на відміну від наявних, сформована з використанням положень системного підходу та включає обґрунтування взаємозв'язку та логічної послідовності реалізації її базових складових, принципи формування, мету, методи оцінювання факторів внутрішнього та зовнішнього середовища, аналітичний інструментарій оцінки наслідків її реалізації та є необхідним підґрунтям для розробки фінансової стратегії і тактики зазначених суб'єктів;

– обґрунтування логічної послідовності визначення стратегічних цілей фінансової політики розвитку суб'єктів господарювання легкої промисловості, принциповою відмінністю якого є включення до послідовності його реалізації процедур комплексної діагностики особливостей функціонування легкої промисловості України з урахуванням впливу факторів внутрішнього та зовнішнього середовищ, визначення кола проблем її розвитку, встановлення обмежень та критеріїв прийняття рішень і сприяє підвищенню аргументованості рішень щодо встановлення стратегічних орієнтирів цілеспрямованого управління фінансами суб'єктів господарювання легкої промисловості з попередньою їх оцінкою, систематизацією та вибором лише пріоритетних та досяжних;

– теоретико-методичний підхід до оцінки ефективності фінансової політики розвитку суб'єктів господарювання легкої промисловості, що базується на розрахунку інтегрального показника, який передбачає обчислення в результаті зважування та комплексно характеризує результативність розроблених заходів. Практична цінність зазначеного підходу полягає у формуванні інформаційно-аналітичної бази обґрунтування напрямів вдосконалення розробленої стратегії;

дістали подальшого розвитку:

– понятійно-категоріальний апарат теорії формування фінансової політики розвитку суб'єктів господарювання легкої промисловості в частині уточнення змістовного наповнення поняття «розвиток суб'єктів господарювання легкої промисловості», під яким запропоновано розуміти процес вироблення, обґрунтування, реалізації та оцінки сукупності безперервних і послідовно виконуваних дій та заходів, що дозволяє розкривати та реалізовувати нові можливості та властивості, характерні риси та потенційну спроможність суб'єктів господарювання легкої промисловості для вирішення нових завдань та функцій, протидії негативному впливу зовнішнього та внутрішнього середовища, з метою покращення рівня їх фінансово-економічних показників та зміцнення конкурентної позиції. Такий підхід, на відміну від усталених, дозволяє врахувати галузеві особливості суб'єктів господарювання;

– класифікація типів розвитку суб'єктів господарювання за рахунок доповнення критерієм залежності від стадії життєвого циклу (початковий, диференційний та інтеграційний), що дозволило виокремити причинно-наслідкові зв'язки між етапом розвитку та фінансовою політикою суб'єкту господарювання і на цій основі розробити пропозиції щодо використання процедур фінансової політики, спрямованих на ефективне та раціональне використання джерел та резервів формування ресурсів суб'єкта господарювання в залежності від етапу його розвитку;

– науковий підхід щодо формування фінансової політики суб'єктів господарювання легкої промисловості, які, на відміну від наявних, ґрунтуються на побудові матриці фінансових рішень, що дозволяє обґрунтовано приймати управлінські рішення щодо формування, розподілу та використання фінансових ресурсів в умовах невизначеності зовнішнього середовища;

– науково-практичні рекомендації щодо вдосконалення інституційної інфраструктури розвитку суб'єктів господарювання легкої промисловості в частині обґрунтування необхідності створення різних горизонтальних об'єднань підприємств під сумісні інвестиційні і виробничі проекти та пільгового оподаткування галузі – на макрорівні; застосування міжнародної сертифікації продукції та стандартизації процесів виробництва – на мезорівні; структурно-інноваційне вдосконалення виробництва та реалізація ресурсозберігаючої моделі розвитку – на мікрорівні, що сприятиме посиленню ролі інфраструктурної складової у забезпеченні фінансування суб'єктів господарювання легкої промисловості.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що теоретичні положення доведені до рівня узагальнень і практичних рекомендацій щодо формування та реалізації фінансової політики розвитку суб'єктів господарювання легкої промисловості України.

Основні положення, висновки та рекомендації дослідження були використані у роботі Міністерства економічного розвитку і торгівлі України при розробленні рекомендацій щодо обґрунтування методичного підходу до розробки фінансової стратегії розвитку суб'єктів господарювання легкої промисловості України (довідка № 3711-09/34743-08 від 26.12.2017 р.); Департаменту економічного розвитку Чернігівської обласної державної адміністрації при розробці рекомендацій щодо визначення стратегічних цілей фінансової політики в контексті розвитку суб'єктів господарювання легкої промисловості Чернігівської області (довідка № 01-01/987 від 15.03.2018 р.); Консорціуму «Український лляний консорціум» при плануванні забезпечення оптимізації обсягів формування дебіторської заборгованості та оцінки її ефективності (довідка № 246 від 16.03.2018 р.); ТОВ «Науково-технічний комплекс «ГОРСТ» при удосконаленні інституційної інфраструктури розвитку суб'єктів господарювання (довідка № 14/12-3 від 14.12.2017 р.).

Теоретичні положення дисертації використовуються в навчальному процесі Чернігівського національного технологічного університету при викладанні курсів: «Фінанси підприємств», «Місцеві фінанси» (довідка № 102/08-3018 від 12.09.2018 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційна робота є самостійно виконаною науковою працею і містить одержані автором нові рекомендації, які виносяться на захист. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, у роботі використано лише положення, що належать дисертанту. Особистий внесок автора у працях, опублікованих у співавторстві, наведено окремо у списку публікацій.

Апробація результатів дисертації. Основні положення, результати та висновки дисертаційної роботи обговорювалися на міжнародних, всеукраїнських наукових та науково-практичних конференціях, зокрема: V Міжнародній науково-практичній конференції «Стратегія розвитку України: фінансово-економічний та гуманітарний аспекти» (м. Київ, 17 жовтня 2018 р.), Всеукраїнській науково-практичній конференції «Стратегічні напрями економічної та соціальної політики у ринкових умовах» (м. Київ, 10 березня

2018 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Економічний потенціал сталого розвитку країни: сучасний стан, тенденції та проблеми відтворення» (Львів, 22-23 грудня 2017 р.); II Міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні тенденції в економіці та управлінні» (м. Запоріжжя, 15-16 грудня 2017 р.); Всеукраїнській науково-практичній конференції «Перспективи розвитку національної економіки в умовах змін ринкового середовища» (м. Одеса, 11-12 серпня 2017 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Проблеми та перспективи розвитку економіки в контексті євроінтеграційних процесів» (м. Запоріжжя, 21 квітня 2017 р.); Всеукраїнській науково-практичній конференції «Розвиток менеджменту, фінансів та аудиту в умовах інтеграційних процесів» (м. Одеса, 14-15 квітня 2017 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Конкурентоспроможність національної економіки: показники, фактори впливу та шляхи підвищення» (м. Київ, 30 вересня 2016 р.).

Публікації на тему дисертації. Результати й висновки дисертаційної роботи опубліковано у 18 наукових працях, у тому числі: підрозділи у 2 колективних монографіях обсягом 1,85 д.а.; 8 статей у наукових фахових виданнях та виданнях, внесених до наукометричних баз даних обсягом 5,1 д.а., у тому числі, 1 наукова стаття опублікована у виданні, що включено до міжнародної наукометричної бази Web of Science; 8 праць апробаційного характеру. Загальний обсяг наукових праць за темою дисертації становить 8,45 д.а., з яких автору належить 7,3 д.а.

Структура та обсяг дисертації. Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Повний обсяг роботи становить 224 сторінки комп'ютерного тексту, в тому числі основний зміст дисертації викладено на 197 сторінках. Робота містить 15 таблиць, 34 рисунки. Список використаних джерел складається з 189 найменувань і займає 19 сторінок, 4 додатка розміщено на 21 сторінці.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дисертаційної роботи, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет та методи дослідження, розкрито наукову новизну та практичне значення одержаних результатів.

У першому розділі «**Теоретичні засади формування фінансової політики суб'єктів господарювання**» наведено сутнісну характеристику понятійно-категоріального апарату фінансової політики, проаналізовано концептуальні засади розвитку суб'єктів господарювання, розкрито місце та роль фінансової політики розвитку у системі стратегічного управління суб'єктів господарювання.

Критичне осмислення наукових поглядів на сутнісно-функціональні характеристики фінансової політики суб'єктів господарювання дозволило встановити, що основою розробки ефективної фінансової політики є забезпечення інтересів власників суб'єктів господарювання, мобілізація достатнього обсягу фінансових ресурсів, збереження необхідної платоспроможності, фінансової стійкості та ліквідності в умовах дефіциту

власних фінансових ресурсів, обмеженого доступу до кредитування та низького рівня інвестицій в економіку.

Фінансова політика суб'єктів господарювання легкої промисловості обумовлена галузевими особливостями та представляє собою систему грошових відносин, що задається власниками у вигляді сукупності норм і умов щодо управління грошовими ресурсами з метою максимізації прибутку і забезпечення необхідного рівня ринкової вартості підприємства.

Серед важливих дефініцій, які розглядаються в дисертаційній роботі, є поняття «розвиток суб'єктів господарювання легкої промисловості», який запропоновано розглядати через процес, що ґрунтується на виробленні, обґрунтуванні, реалізації та оцінці сукупності безперервних і послідовно виконуваних дій та заходів з метою покращення рівня фінансово-економічних показників та підвищення конкурентної позиції суб'єктів господарювання.

Дослідження сутності фінансової політики дозволили зробити висновок, що в найбільш загальному розумінні фінансова політика суб'єктів господарювання - це поняття, яке синтезує в собі фінансові відносини, що виникають в процесі свідомої взаємодії суб'єктів господарювання між собою, державою та суспільством, та дозволяє оцінити використання фінансів суб'єктів господарювання для досягнення їх стратегічних і тактичних цілей розвитку в довгостроковій перспективі. Модель стратегічного управління фінансовою політикою розвитку суб'єктів господарювання легкої промисловості наведено на рис. 1.

Класифікація типів розвитку суб'єктів господарювання за рахунок доповнення критерієм залежності від етапів життєвого циклу, а саме: виділено початкову, диференційну та інтеграційну стадії, що дозволило розробити пропозиції щодо використання процедур фінансової політики, спрямованих на ефективне та раціональне використання джерел та резервів формування ресурсів суб'єкта господарювання в залежності від етапу його розвитку.

У другому розділі «**Сучасні тенденції розвитку легкої промисловості України**» здійснено оцінку стану та тенденцій розвитку галузі легкої промисловості України; наведено комплексний аналіз фінансового стану вітчизняної легкої промисловості; охарактеризовано інструментарій формування фінансової стратегії розвитку легкої промисловості.

Процес поступової інтеграції України в європейський економічний простір вимагає від вітчизняних суб'єктів господарювання вдосконалення існуючих та пошук нових форм управління фінансовими ресурсами. Аналіз стану та тенденцій функціонування легкої промисловості України дозволив ідентифікувати її структурні параметри та визначити коло проблем, що супроводжують розвиток зазначеної галузі як на макро-, так і на мікрорівні (рис. 2).

Легка промисловість є складовою переробної промисловості України та багатопрофільним сектором економіки, що відіграє вагомий роль у забезпеченні економічної і стратегічної безпеки, зайнятості населення та підвищенні його життєвого рівня. Проте, незважаючи на розвиток зростання обсягів реалізованої продукції суб'єктів господарювання легкої промисловості (рис. 3),

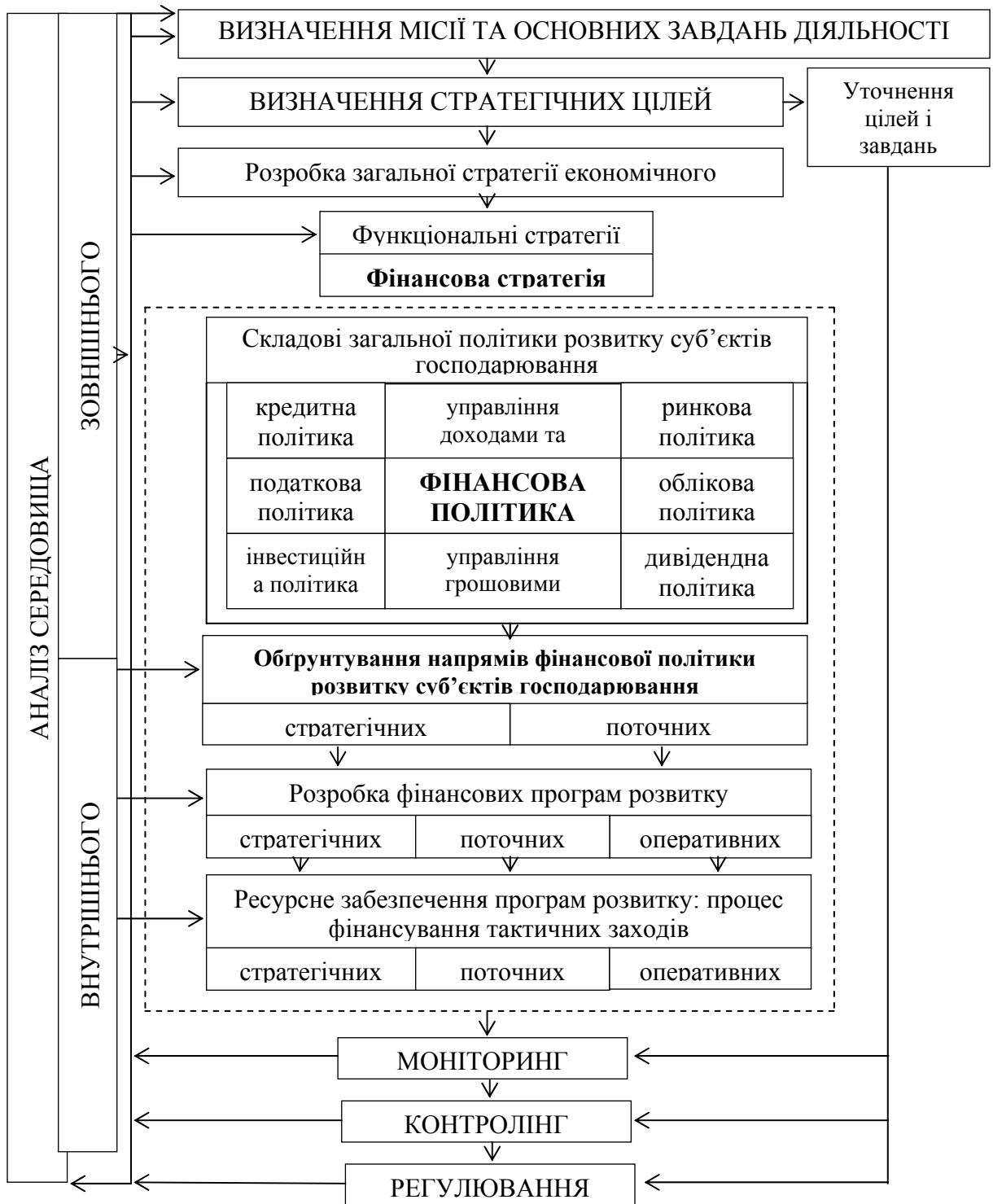

Рис. 1. Модель стратегічного управління фінансовою політикою розвитку суб'єктів господарювання легкої промисловості

Джерело: побудовано автором

фінансові результати суб'єктів господарювання галузі з кожним роком погіршуються (табл. 1).

Легка промисловість України за потенційними можливостями здатна задовольняти попит населення продукцією достатньо високої якості, але через нерациональну внутрішню політику, державну політику у сфері регулювання та значну кількість «секонд-хенду» в країні характеризується негативною динамікою.

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНИХ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

МАКРОРІВЕНЬ

- недостатня розвиненість фінансів суб'єктів господарювання та їх незначна частка у ВВП (у рейтингу країн за рівнем захисту прав на приватну власність Україна займає 135 місце з 144, що не може не відобразитись на скороченні тривалості життєвого циклу суб'єктів господарювання), що обумовлено відсутністю їх державної підтримки;
- низька конкурентоспроможність вітчизняних суб'єктів господарювання (за даними рейтингу легкості ведення бізнесу Doing Business Україна у 2017 році посіла 80 місце з 189 та за Індексом конкурентоспроможності (Global Competitiveness Index) Україна займає 76 місце з 144);
- відсутність внутрішнього попиту на інновації (зокрема, країни ЄС і США вкладають значні кошти у розвиток науково й інтелектуального виробництва);
- торгівельна, а не виробнича орієнтація діяльності;
- нарощування імпорту продукції і послуг замість налагодження національного виробництва;
- непривабливий інвестиційний клімат в країні;
- недосконалість податкового законодавства;
- посилення тінізації економіки, зростання нелегальної частки та перерозподіл тіньового ринку реального сектора економіки.

МІКРОРІВЕНЬ

- помітне зменшення рентабельності діяльності суб'єктів господарювання та зниження фінансових результатів діяльності, що відбивається на надходженнях до бюджету;
- збільшення залежності суб'єктів господарювання від зовнішніх джерел фінансування;
- низька конкурентоспроможність вітчизняної продукції (спостерігається нарощування імпорту продукції і послуг замість налагодження національного виробництва);
- низька продуктивність праці через немотивованість працівників;
- відсутність ефективного менеджменту на підприємствах;
- високі відсоткові ставки на кредитні ресурси.

Рис. 2. Проблеми розвитку вітчизняних суб'єктів господарювання

Джерело: узагальнено та побудовано автором

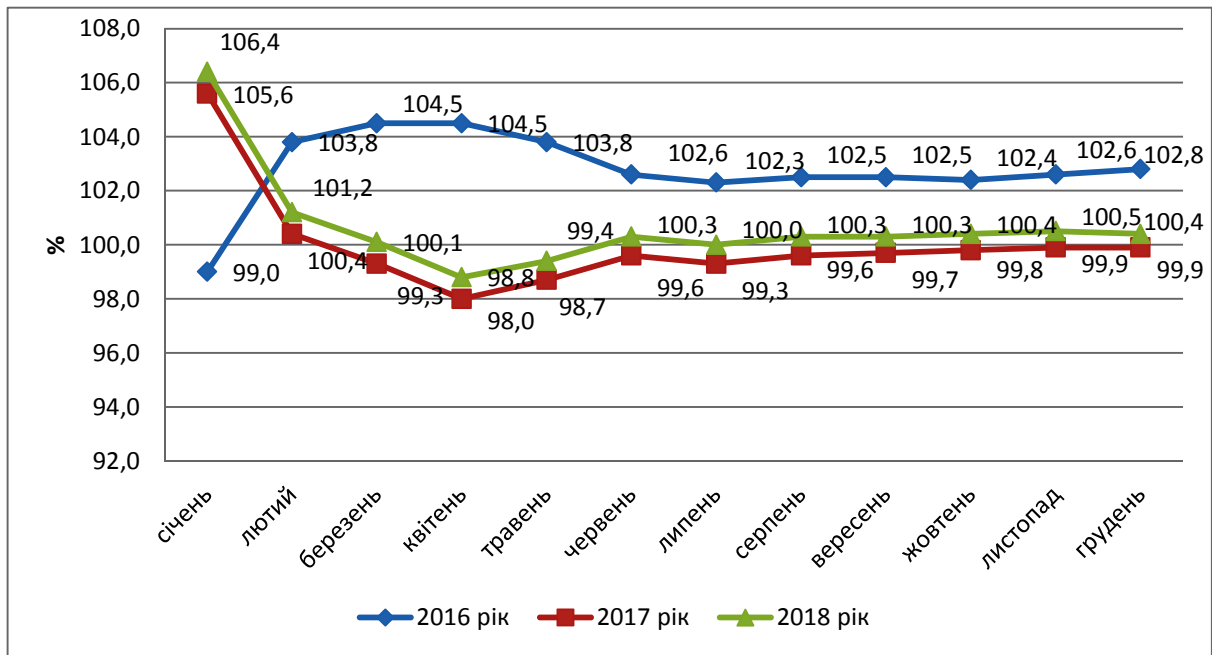

Рис. 3. Індеси промислової продукції за 2016-2018 роки, %.

Джерело: побудовано автором за даними Укрстату

Систематизація факторів незадовільного розвитку вітчизняної легкої промисловості дозволила виділити зовнішні та внутрішні фактори, що призводять до втрати фінансової стійкості, зниження ліквідності та рентабельності суб'єктів господарювання легкої промисловості, погіршення їх ділової активності та виникнення ризику банкрутства.

Таблиця 1

Фінансові результати до оподаткування вітчизняних підприємств за 2013-2018 роки*, млн грн

	Фінансовий результат до оподаткування	Підприємства які одержали прибуток		Відносне відхилення фінансового результату до попереднього року, %	Підприємства які одержали збиток		Відносне відхилення фінансового результату до попереднього року, %
		У % до загальної кількості підприємств	Фінансовий результат		У % до загальної кількості підприємств	Фінансовий результат	
Усього по промисловості							
2013 рік	21353,4	62,4	86504,1		37,6	65150,7	
2014 рік	13698,3	63,3	81336,9	-5,97	36,7	67638,6	3,82
2015 рік	-166414,0	63,3	76253,3	-6,25	36,7	242667,3	258,77
2016 рік	-181360,9	72,9	90315,9	18,44	27,1	271626,8	11,93
2017 рік	-7569,6	72,8	141475,3	56,64	27,2	149044,9	-45,13
2018 рік	85429	71,6	227886,2	61,08	28,4	142456,7	-4,42
Текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів							
2013 рік	125,4	63,5	559,6		36,5	434,2	
2014 рік	255,3	66,7	589,4	5,33	33,3	334,1	-23,05
2015 рік	-478,7	69,5	1029,5	74,67	30,5	1508,2	351,42
2016 рік	867,6	77,2	1832,8	78,03	22,8	965,2	-36,00
2017 рік	1641,2	77,0	2008,7	9,60	23,0	367,5	-61,92
2018 рік	1324,5	72,8	1726,7	-14,04	27,2	402,2	9,44

* дані на початок періоду

Джерело: розраховано автором за даними Укрстату

Отже, для покращення роботи галузі запропоновано заходи підтримки легкої промисловості, що базуються на наступному: вдосконаленні інституційного забезпечення, що передбачає прийняття нормативних актів щодо розвитку легкої промисловості; встановленні оптимальних/ефективних розмірів податків і зборів; розширенні обсягів державних закупівель товарів (робіт, послуг) суб'єктів господарювання легкої промисловості; забезпеченні фінансової підтримки на всіх етапах діяльності суб'єктів господарювання, особливо інноваційної діяльності; забезпеченні сприятливих умов для виходу на ринок вітчизняних суб'єктів господарювання з новою продукцією; запобіганні розвитку тіншового та контрабандного ринку товарів легкої промисловості шляхом обмеження імпорту в країну та, особливо, товарів групи «секонд-хенд»; розвитку власної матеріально-сировинної бази, у тому числі шляхом пільгового оподаткування; здійсненні державою гарантійного забезпечення кредитування суб'єктів господарювання легкої промисловості.

Для ефективного функціонування галузі запропоновано теоретико-методичний підхід до формування фінансової політики розвитку суб'єктів господарювання. Розроблена структурно-функціональна модель системи формування фінансової політики розвитку суб'єктів господарювання легкої промисловості, яку розглянуто на макро- та мікрорівні, передбачає проведення аналізу зовнішнього та внутрішнього середовища та дозволяє не тільки визначити мету, цілі та завдання фінансової політики розвитку на різних рівнях економічної системи, розробити напрями щодо їх впровадження, оцінити ефективність формування системи у прогностичному періоді, а й визначити зовнішні та внутрішні загрози, поведінку конкурентів та власний потенціал суб'єктів господарювання та вчасно вжити заходів щодо усунення небажаних ситуацій розвитку.

У розділі 3 **«Напрями вдосконалення фінансової політики розвитку суб'єктів господарювання легкої промисловості»** запропоновано науково-методичний підхід до впровадження нових технологій формування фінансової стратегії розвитку легкої промисловості, розроблено пропозиції щодо формування фінансової політики розвитку суб'єктів господарювання легкої промисловості та обґрунтовано напрями удосконалення інституційної інфраструктури фінансового забезпечення їх господарської діяльності.

Доведено, що базовою настановою розвитку суб'єктів господарювання легкої промисловості є стабілізація та покращення фінансових результатів їх діяльності. Для якісного вдосконалення фінансової політики суб'єктів господарювання легкої промисловості автором обґрунтовано пропозиції щодо розробки фінансової стратегії, реалізація якої дозволить досягнути поставлених цілей та підвищити ефективність управління фінансовими ресурсами суб'єктів зазначеної галузі.

В роботі фінансову стратегію репрезентовано через послідовну реалізацію етапів розробки та заходів, спрямованих на визначення джерел формування та напрямів використання фінансових ресурсів суб'єктів господарювання легкої промисловості, що передбачає формування дерева цілей, окреслення загального періоду реалізації стратегії, моніторинг зовнішнього середовища, оцінку

потенціалу суб'єктів господарювання галузі, комплексну оцінку їх стратегічної позиції, розробку плану дій. Підкреслено, що важливою умовою досягнення стратегією поставлених цілей є постійне її коригування та модернізація форм та методів цілеспрямованого управлінського впливу у відповідності до зміни завдань та умов функціонування суб'єктів господарювання легкої промисловості, а також можливостям для її реалізації.

Оцінку ефективності реалізації запропонованої фінансової стратегії розвитку легкої промисловості рекомендовано здійснювати за допомогою розрахунку інтегрального показника, який ґрунтується на інтеграції сукупності індексів:

$$I_j = \sum_{i=1}^n x_{ij} a_{ij},$$

де I_j – інтегральна оцінка j -тої складової ефективності фінансової стратегії розвитку суб'єктів господарювання легкої промисловості; x_{ij} – i -тий індикатор j -тої складової; a_{ij} – ваговий коефіцієнт i -того індикатора в оцінці j -тої складової; n – кількість індикаторів j -тої складової.

В процесі аналізу ефективності сформованої фінансової стратегії розвитку суб'єктів господарювання легкої промисловості необхідно здійснити оцінку всіх вказаних критеріїв ефективності в комплексі, оскільки запропоновані показники взаємопов'язані та взаємообумовлені. Разом з цим, управління чинниками впливу на фінансову стратегію створює можливість виявлення з їх сукупності тих, які мають максимальний вплив на її формування та реалізацію.

Залежно від етапу життєвого циклу та значення інтегрального показника оцінки ефективності фінансової стратегії розвитку суб'єктів господарювання легкої промисловості наведено відповідну матрицю фінансових рішень (табл.2).

Таблиця 2

Матриця фінансових рішень у забезпеченні фінансової стратегії розвитку суб'єктів господарювання легкої промисловості

Стадії життєвого циклу с/г I_j	Початкова	Диференційна	Інтеграційна
Високий ($I_j \geq 1$) Стабільність фінансового стану, відсутність ознак банкрутства, висока ділова репутація, можливість диверсифікації діяльності	Фінансування витрат на створення підприємства чи філії	Посилення диверсифікації діяльності, інвестиційного портфеля, активне фінансування інноваційних товарів, посилення фінансового контролю	Досягнення збалансованості результативності діяльності та фінансового стану
Середній ($1 \geq I_j \geq 0,5$) Орієнтація на невисокий рівень діяльності, обмеженість фінансового потенціалу	Збільшення власних засобів, концентрація вкладень у високонадійні активи	Збільшення темпів зростання показників діяльності на основі розширення видів діяльності	Стабілізація фінансових результатів, фінансування реструктуризації діяльності
Низький ($I_j < 0,5$) Низький рівень конкурентних переваг, висока ймовірність реорганізації, відсутність потенціалу диверсифікації	Забезпечення достатнього рівня платоспроможності	Збільшення обсягів і зниження збитковості операцій	Економія фінансових ресурсів, пошук альтернативних джерел фінансових ресурсів

Джерело: побудовано автором

Ґрунтуючись на базових положеннях системного підходу розроблено теоретичну модель формування фінансової політики розвитку суб'єктів

господарювання легкої промисловості, що включає обґрунтування взаємозв'язку та логічної послідовності реалізації таких основних етапів, як визначення стратегічних цілей фінансової політики розвитку; формування критеріїв її оцінки; оцінку наслідків реалізації такої політики; розробку комплексу заходів щодо фінансування розвитку суб'єктів господарювання легкої промисловості; окреслення варіантів фінансової політики.

Вихідною точкою формування фінансової політики суб'єктів господарювання легкої промисловості є визначення стратегічних цілей. З цією метою автором запропоновано логічну послідовність визначення таких цілей (рис. 4), що сприятиме формуванню необхідних науково-прагматичних засад їх обґрунтування та вибору лише пріоритетних та досяжних.

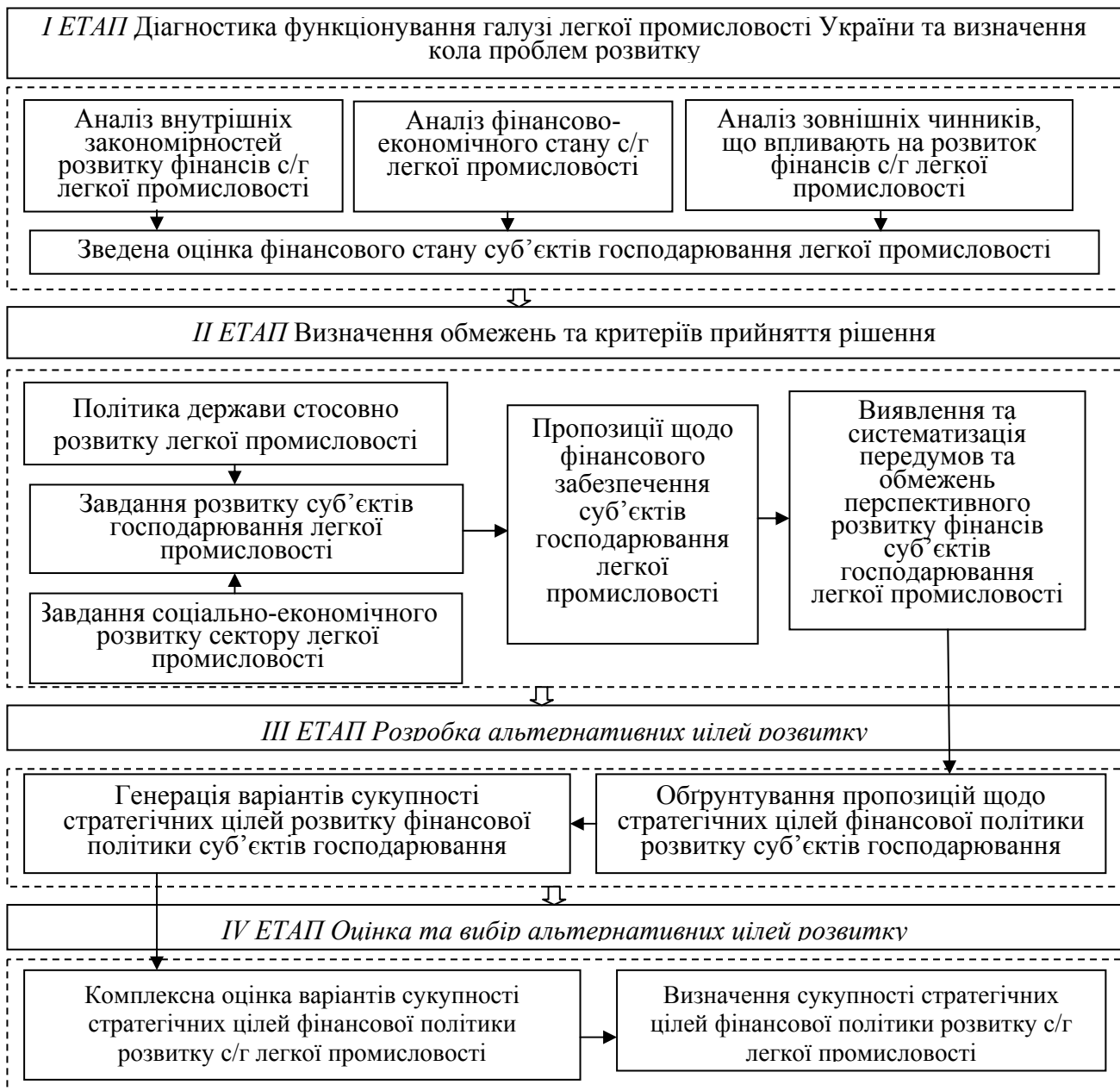

Рис. 4. Логічна послідовність визначення стратегічних цілей фінансової політики розвитку суб'єктів господарювання легкої промисловості

Джерело: побудовано автором

Запропонований концептуальний підхід до інституційної фінансової інфраструктури та її інструментів сприятиме обґрунтуванню необхідності побудови зовнішньої та внутрішньої структури, визначенню напрямів, завдань та інструментів функціонування внутрішньої інституційної фінансової інфраструктури суб'єктів господарювання, що дозволить підвищити ефективність функціонування суб'єктів господарювання легкої промисловості.

ВИСНОВКИ

У дисертаційній роботі запропоновано вирішення важливого наукового завдання, яке полягає в обґрунтуванні теоретично-методичних засад і розробці пропозицій щодо формування фінансової політики розвитку суб'єктів господарювання легкої промисловості. Результати авторського дослідження дозволяють сформулювати наступні висновки:

1. Встановлено, що формування ефективної фінансової політики є запорукою ефективної діяльності сучасних суб'єктів господарювання, а розвиток легкої промисловості є важливим для ефективного функціонування економіки країни. Опрацювання наукової літератури дозволило поглибити зміст понятійно-категоріального апарату теорії формування фінансової політики суб'єктів господарювання, зокрема уточнено зміст поняття «розвиток суб'єктів господарювання легкої промисловості», в основі якого лежить процесний підхід, який дозволяє врахувати галузеві особливості суб'єктів господарювання легкої промисловості. Узагальнено теоретичні положення формування фінансової політики, обґрунтовано її сутність, а саме визначено, що фінансову політику доцільно розглядати через сукупність фінансових відносин, що виникають в процесі свідомої взаємодії суб'єктів господарювання між собою, державою та суспільством. В межах зазначеного запропоновано модель стратегічного управління розвитком суб'єктів господарювання легкої промисловості, що ґрунтується на результатах аналізу умов зовнішнього та внутрішнього середовищ, та передбачає послідовну реалізацію визначених етапів.

2. В роботі систематизовано підходи вітчизняних та зарубіжних вчених до розуміння змістовних характеристик до типів та особливостей розвитку суб'єктів господарювання легкої промисловості, що дозволило ідентифікувати причинно-наслідкові зв'язки між етапом розвитку суб'єкта господарювання та його фінансовою політикою. На цій основі доповнено класифікацію типів розвитку суб'єкта господарювання залежно від стадії життєвого циклу, що поділяються на початковий (піонерський), диференційний та інтеграційний типи розвитку. Це дозволило розробити пропозиції щодо використання процедур фінансової політики суб'єктів господарювання відповідно до етапу їх розвитку.

3. На основі проведеного комплексного аналізу фінансового стану легкої промисловості встановлено, що недостатня розвиненість фінансів суб'єктів господарювання та їх незначна частка у ВВП зумовлена збільшенням залежності суб'єктів господарювання від зовнішніх джерел фінансування, недосконалістю податкового законодавства, посиленням тінізації економіки,

високими відсотковими ставками на кредитні ресурси. Все це призвело до втрати фінансової стійкості, зниження ліквідності та рентабельності суб'єктів господарювання легкої промисловості, погіршення їх ділової активності та виникнення ризику банкрутства.

4. Для усунення негативного впливу факторів внутрішнього та зовнішнього середовища функціонування вітчизняної легкої промисловості запропоновано теоретичну модель формування фінансової політики розвитку суб'єктів господарювання галузі. Визначено, що система управління фінансовою політикою розвитку суб'єктів господарювання легкої промисловості – це впорядкована сукупність взаємопов'язаних елементів функціонування суб'єктів господарювання легкої промисловості та виду економічної діяльності. При цьому управління є не тільки певною структурою, а й процесом, необхідним для досягнення мети, цілей та завдань розвитку легкої промисловості, є необхідним підґрунтям для розробки фінансової стратегії і тактики та дозволяє запобігти впливу негативних факторів, чинить позитивний ефект на роботу підприємств та організацій галузі як стратегічно важливого виду економічної діяльності, що призведе до покращення фінансових результатів суб'єктів господарювання легкої промисловості та збільшить їх частку у ВВП країни.

5. Ефективність формування фінансової стратегії розвитку легкої промисловості залежить від правильності її розробки, повноти визначення та оцінки економічних, соціальних, правових, технологічних факторів зовнішнього і внутрішнього середовища, що впливають на рівень конкурентоспроможності суб'єктів господарювання галузі. Оцінку ефективності реалізації запропонованої фінансової стратегії розвитку суб'єктів господарювання легкої промисловості рекомендовано здійснювати за методикою розрахунку інтегрального показника, який включає показники ефективності діяльності суб'єктів господарювання легкої промисловості (показники зовнішньої, внутрішньої та загальної ефективності суб'єктів господарювання) та їх вагомість. Наведений підхід до управління чинниками впливу на фінансову стратегію створює можливість вибору з їх сукупності тих, які мають максимальний вплив на її формування та реалізацію.

6. Запропоновано логічну послідовність визначення стратегічних цілей фінансової політики розвитку суб'єктів господарювання легкої промисловості, яка базується на таких основних етапах: діагностика функціонування сектору легкої промисловості України та визначення кола проблем його розвитку; визначення обмежень та критеріїв прийняття рішення; розробка альтернативних цілей розвитку; оцінка та вибір альтернативних цілей розвитку. Це дозволить обґрунтовано визначити сукупність стратегічних цілей фінансової політики розвитку суб'єктів господарювання легкої промисловості, з попередньою їх оцінкою, систематизацією та вибором лише пріоритетних та досяжних.

7. З метою підвищення наукового обґрунтування управлінських рішень в рамках розробки та реалізації політики розвитку суб'єктів господарювання легкої промисловості запропоновано використання матриці фінансових рішень,

яка дозволяє обрати і обґрунтувати найкращі варіанти вирішення поставлених цілей та завдань, що, в свою чергу, сприятиме підвищенню фінансової стійкості, ліквідності, рентабельності та забезпечуватиме зростання ділової активності та прибутковості.

8. В роботі запропоновано науково-практичні рекомендації щодо вдосконалення інституційної інфраструктури формування фінансового забезпечення розвитку суб'єктів господарювання легкої промисловості розглянуто на макро-, мезо- та мікрорівні. На макрорівні запропоновано створення різних горизонтальних об'єднань підприємств під сумісні інвестиційні і виробничі проекти та пільгове оподаткування галузі; на мезорівні доцільним є застосування міжнародної сертифікації продукції та стандартизації процесів виробництва; для мікрорівня важливим є структурно-інноваційне вдосконалення виробництва та реалізація ресурсозберігаючої моделі розвитку, що сприятиме розширенню можливостей фінансового забезпечення суб'єктів господарювання галузі.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації: Монографії:

1. Seliverstova L., **Parhatska O.** Financial policy as an instrument for ensuring socio-economic development of the country. *Global problems of national economics development: collective monograph*. Krakov, 2018. 275 p. с. 267–275. (0,75 д.а., особистий внесок автора 0,6 д.а: проаналізовано фінансову політику соціально-економічного розвитку країни).

2. Селіверстова Л.С., **Пархацька О.М.** Механізм формування фінансової політики забезпечення ефективного розвитку суб'єктів господарювання. *Детермінанти соціально-економічного розвитку України в умовах трансформаційних зрушень : колективна монографія / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. В. П. Ільчука*. Чернігів : ЧНТУ, 2018. 432 с. С. 111-126 (1,1 д.а., особистий внесок авторам 0,8 д.а.: обґрунтовано механізм формування фінансової політики забезпечення ефективного розвитку суб'єктів господарювання).

Статті у наукових фахових виданнях та виданнях, внесених до наукометричних баз даних:

3. Селіверстова Л.С., **Пархацька О. М.** Інструментарій формування фінансової політики розвитку підприємств легкої промисловості. *Ефективна економіка*. 2018. №9. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=6521> [фахове видання]. (0, 9 д.а., особистий внесок автора 0,8 д.а.: Проаналізовано розвиток сектору легкої промисловості України та обґрунтовано інструментарій формування фінансової політики розвитку суб'єктів господарювання легкої промисловості).

4. Пархацька О.М. Концептуальні засади розвитку підприємств. *Соціально-економічний розвиток регіонів в контексті міжнародної інтеграції*. Херсон, 2018. №28 (17). С. 124-128. [фахове видання]. (0, 6 д. а.).

5. Пархацька О.М. Фінансова політика: сутність та особливості. *Соціально-економічний розвиток регіонів в контексті міжнародної інтеграції*. Херсон, 2017. № 27 (16). С. 104-108. [фахове видання]. (0, 6 д. а.).

6. Parhacka O. Mechanism of forming the financial strategy to ensure the development of business subjects. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2017. №6 (3). С. 65-68. [Міжнародні наукометричні бази: *Index Copernicus, Google Scholar*, фахове видання] (0, 8 д. а.).

7. Селіверстова Л.С., **Пархацька О.М.** Тенденції розвитку вітчизняних суб'єктів господарювання. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2017. №12 (199). С. 222-225. [фахове видання]. (0,6 д.а., особистий внесок автора 0,4 д.а.: проаналізовано динаміку кількості суб'єктів господарювання та визначено основні проблеми їх функціонування в Україні).

8. Селіверстова Л.С., **Єрмакова О.М. (Пархацька О.М.)** Місце та роль фінансів суб'єктів господарювання у фінансовій системі України. *Економіка та суспільство*. 2017. Випуск 11. URL: <http://economyandsociety.in.ua> [Міжнародна наукометрична база *Index Copernicus*, фахове видання]. (0,7 д. а., особистий внесок автора 0,5 д. а: визначено роль фінансів суб'єктів господарювання у фінансовій системі України).

9. Селіверстова Л.С., **Єрмакова О.М. (Пархацька О.М.)** Особливості сучасного стратегічного управління підприємством. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2016. №4 (179). С. 47-49. [фахове видання]. (0, 4 д. а., особистий внесок автора 0,3 д. а: проаналізовано підходи до поняття стратегія підприємства та обґрунтовано шляхи її реалізації).

10. Єрмакова О.М. (Пархацька О.М.) Стратегічне управління підприємством: сутність та особливості. *Науковий Вісник Полісся*. Чернігів: 2015. №4 (4). 158с. С. 92-96. [Міжнародні наукометричні бази *Web of Science, Ulrichsweb™ Global Serials Directory, Google Scholar, Index Copernicus*, фахове видання]. (0,5 д. а.).

Опубліковані праці апробаційного характеру:

11. Пархацька О.М. Формування фінансової політики розвитку підприємств легкої промисловості. *Стратегія розвитку України: фінансово-економічний та гуманітарний аспекти*. Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 17 жовтня 2018 р.). Київ. 2018. 445 с. С.174-176. (0,2 д. а.)

12. Пархацька О.М. Методичний підхід до формування фінансової стратегії розвитку суб'єктів господарювання. *Стратегічні напрями економічної та соціальної політики у ринкових умовах*. Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 10 березня 2018 р.). Громадська організація «КЕНЦ». К.:ГО, 2018. С.73-77. (0,3 д. а.).

13. Пархацька О.М. Тенденції розвитку вітчизняних суб'єктів господарювання. *Економічний потенціал сталого розвитку країни: сучасний стан, тенденції та проблеми відтворення*. Зб. Матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 22-23 грудня 2017 р.). ГО «Львівська економічна фундація». Львів: ЛЕФ, 2017. Ч.2. С. 83-84. (0,1 д. а.).

14. Пархацька О.М. Особливості формування фінансової стратегії. *Сучасні тенденції в економіці та управлінні*. Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 15-16 грудня 2017 р.). Східноукраїнський інститут економіки та управління. Запоріжжя: ГО «СІЕУ», 2017. С.140-141. (0,1 д. а.).

15. Селіверстова Л.С., Єрмакова О.М. (Пархацька О.М.) Фінанси суб'єктів господарювання: сутність та особливості. *Перспективи розвитку національної економіки в умовах змін ринкового середовища*. Збірник тез наукових робіт учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Одеса, 11-12 серпня 2017 р.). ГО «Центр економічних досліджень та розвитку». О.: ЦЕДР, 2017. С. 92-95. (0,2 д. а.).

16. Єрмакова О.М. (Пархацька О.М.) Формування фінансової політики сучасного підприємства в умовах вступу до ЄС. *Проблеми та перспективи розвитку економіки в контексті євроінтеграційних процесів*. Матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 21 квітня 2017 р.). Запоріжжя: Класичний приватний університет, 2017. С.93-95. (0,2 д. а.).

17. Єрмакова О.М. (Пархацька О.М.) Фінанси суб'єктів господарювання у фінансовій системі України. *Розвиток менеджменту, фінансів та аудиту в умовах інтеграційних процесів*. Збірник тез наукових робіт учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Одеса, 14-15 квітня 2017 р.). ГО «Центр економічних досліджень та розвитку». Одеса: ЦЕДР, 2017. С.83-86. (0,2 д. а.).

18. Єрмакова О.М. (Пархацька О.М.) Фінансове забезпечення діяльності підприємств у сучасних умовах. Конкурентоспроможність національної економіки: показники, фактори впливу та шляхи підвищення. Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 30 вересня 2016 р.). К: ГО «Київський економічний науковий центр», 2016. Ч.2. С.42-44. (0,2 д. а.).

АНОТАЦІЯ

Пархацька О. М. Формування фінансової політики розвитку суб'єктів господарювання легкої промисловості. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.08. – Гроші, фінанси і кредит. – Чернігівський національний технологічний університет, МОН України. – Чернігів, 2019.

Дисертаційна робота присвячена поглибленню теоретико-методичних положень та розробці практичних рекомендацій щодо формування фінансової політики розвитку суб'єктів господарювання легкої промисловості.

У дисертаційній роботі окреслено сутнісно-функціональну характеристику понятійно-категоріального апарату фінансової політики, систематизовано підходи вітчизняних та зарубіжних вчених до визначення поняття «розвиток суб'єктів господарювання» та уточнено його змістовне наповнення, розширено класифікацію типів розвитку суб'єктів господарювання. Запропоновано теоретичну модель формування фінансової

політики розвитку суб'єктів господарювання легкої промисловості та обґрунтовано логічну послідовність визначення стратегічних цілей фінансової політики їх розвитку. Здійснено оцінку функціонування легкої промисловості в контексті розвитку економіки України та проведено комплексний аналіз її фінансового стану. Автором розроблено теоретико-методичний підхід до оцінки ефективності фінансової політики розвитку суб'єктів господарювання легкої промисловості та розширено напрями удосконалення інституційної інфраструктури формування їх фінансового забезпечення.

Ключові слова: фінанси, фінансова політика розвитку, фінансова стратегія, фінансова діяльність, фінансове забезпечення, суб'єкти господарювання, легка промисловість.

АННОТАЦІЯ

Пархацкая О. Н. Формирование финансовой политики развития субъектов хозяйствования легкой промышленности. – Квалификационный научный труд на правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.08. – Деньги, финансы и кредит. – Черниговский национальный технологический университет МОН Украины. – Чернигов, 2019.

Диссертация посвящена обоснованию теоретико-методических положений и разработке практических рекомендаций по формированию финансовой политики развития субъектов хозяйствования легкой промышленности.

В диссертационной работе в результате анализа теоретических положений формирования финансовой политики развития субъектов хозяйствования легкой промышленности приведено функциональную характеристику понятийно-категориального аппарата финансовой политики, систематизированы подходы отечественных и зарубежных ученых к определению понятия «развитие субъектов хозяйствования» и уточнено его содержательное наполнение, расширена классификация типов развития субъектов хозяйствования. Предложена теоретическая модель формирования финансовой политики развития субъектов хозяйствования легкой промышленности, которая сформирована с использованием положений системного подхода и включает обоснования взаимосвязи и логической последовательности реализации ее базовых составляющих. Обоснованно логическую последовательность определения стратегических целей финансовой политики развития субъектов хозяйствования легкой промышленности с включением в нее процедур комплексной диагностики особенностей функционирования легкой промышленности Украины.

Осуществлена оценка функционирования легкой промышленности в контексте развития экономики Украины и проведен комплексный анализ ее финансового состояния, в результате чего выявлено проблемы развития отечественных субъектов хозяйствования легкой промышленности на макро- и микроуровне. Автором разработан теоретико-методический подход к оценке эффективности финансовой политики развития субъектов хозяйствования

легкой промышленности, в основе которого лежит расчет интегрального индекса, что позволяет комплексно охарактеризовать результативность разработанных мероприятий. Предложены пути совершенствования институциональной инфраструктуры формирования финансового обеспечения субъектов хозяйствования легкой промышленности.

Ключевые слова: финансы, финансовая политика развития, финансовая стратегия, финансовая деятельность, финансовое обеспечение, субъекты хозяйствования, легкая промышленность.

ABSTRACT

Parhatska O.M. Formation of the financial policy of the development of light industry business entities. – Qualifying scientific work on the rights of manuscripts.

The dissertation for reception of scientific degree of candidate of economic sciences on specialty 08.00.08. – Money, finances and credit. – Chernihiv National University of Technology, Ministry of Education and Science of Ukraine. – Chernihiv, 2019.

The dissertation is devoted to the deepening of theoretical and methodological positions and the development of practical recommendations on the financial policy formation of the development of light industry business entities.

In the dissertation the essence-functional characteristic of the conceptually categorical apparatus of financial policy is outlined, the approaches of domestic and foreign scientists are systematized to the definition of the "development of subjects of management" concept and its content is specified, and the classification of types of economic entities development is expanded. The theoretical model of formation of financial policy for the development of light industry business entities is proposed and the logical sequence of determination of financial policy strategic goals of their development is substantiated. An estimation of the functioning of light industry in the context of the Ukrainian economy development was carried out and a comprehensive analysis of its financial status was also carried out. The author developed a theoretical and methodical approach to assessing the effectiveness of the financial policy of the development of light industry business entities and expanded directions of improvement of the institutional infrastructure for their financial support.

Key words: finance, financial development policy, financial strategy, financial activity, financial support, business entities, light industry.